

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 15Co/33/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8812213259
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 10. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Ilčinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2013:8812213259.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Ilčinovej a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. v právnej veci žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 35 724 803, právne zastúpeného spoločnosťou TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., Údernícka 5, 851 01 Bratislava, IČO: 36 613 843, konajúcou Mgr. Tomášom Kušnírom, advokátom a konateľom spoločnosti, proti žalovaným v 1. rade: U. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. K. XXX, v 2. rade: X. M., nar. XX.X.XXXX, bytom X. K. XXX, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaných: Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, Námestie legionárov 5, 080 01 Prešov, IČO: 42 176 778, právne zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, AK Svidník, ul. Sovietskych hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, o zaplatenie 5.834,94 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou, č. k. 9C/11/2013-36 z 12.2.2013, zhodou hlasov členov senátu takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

O trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zamietol žalobu žalobcu a vyslovil, že o trovách konania rozhodne súd po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Zároveň určil, že zmluvná podmienka v bode 4.2. Obchodných podmienok pre úver a vydávanie a používanie platobnej karty, ktorej obsahom je prehlásenie zákazníka, že uzavretím zmluvy o úvere predlžuje premlčaciu dobu všetkých práv GE Money Multiservis, k.s. voči zákazníkovi zo zmluvy o úvere na dobu 10 rokov od okamihu, kedy začne táto doba plynúť je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že vyhodnotil zmluvný vzťah medzi účastníkmi konania ako spotrebiteľskú zmluvu uzavretú v zmysle ustanovení § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Na uvedený právny vzťah aplikoval zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa účinný v čase uzavretia úverovej zmluvy a vychádzal pritom z ustanovenia § 3 ods. 3, podľa ktorého každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, ktorými sú zmluvy uzavreté podľa Občianskeho zákonníka alebo Obchodného zákonníka, ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzatvárajú vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje; aj na spotrebiteľské zmluvy, ktoré neboli uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, sa primerane použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka. Prvostupňový súd mal za to, že tým, že na daný právny vzťah bol použitý režim Obchodného zákonníka, najmä ohľadom určenia a predĺženia premlčacej doby, došlo k znevýhodneniu postavenia žalovanej v 1. rade ako spotrebiteľa v danom právnom vzťahu. Ustanovenie, obsahom ktorého je vyhlásenie žalovanej,

že predlžuje premlčiaciu dobu všetkých práv GE Money Multiservis, k. s. voči klientovi zo zmluvy o úvere, a to na dobu 10 rokov odo dňa, kedy začne táto doba plynúť, spôsobilo značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalovanej - spotrebiteľa, a preto predmetné ustanovenie vyhlásil za neprijateľnú podmienku upravenú v spotrebiteľskej zmluve, ktoré je v zmysle § 53 ods. 5 OZ neplatné. Keďže žalovaní v 1. a 2. rade vzniesli námietku premlčania, prvostupňový súd sa s ňou vysporiadal s tým, že aplikoval ustanovenia, ktoré upravujú vzťahy spotrebiteľského charakteru. Konštatuje, že uznanie záväzku žalovanými v 1. a 2. rade bolo vykonané na predtlačí žalobcu, pričom listina bola označená ako dohoda o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku, ktoré označenie môže u bežného občana - spotrebiteľa s minimálnym právnym vedomím za určitých okolností, keď je zo strany veriteľa, resp. jeho právneho nástupca či už písomne alebo ústne, telefonicky či iným spôsobom, upozorňovaný, keď nie až zastrášaný, možným súdnym konaním a následnou exekúciou, priviesť k rozhodnutiu uzavrieť takúto dohodu o splátkovom kalendári v snahe zabrániť jeho postihu a urovnať svoje záväzky voči druhej strane. V ďalšom si však možno často ani neuvedomuje, aké ďalšie prehlásenia podpísal, prípadne k akým ďalším povinnostiam alebo sankciám sa zaviazal, navyše keď samotná dohoda je vypísaná vo všetkých bodoch zástupcom druhej strany. Samotné uznanie záväzku sa v predmetnej dohode nachádza v čl. 2., no prehlásenie o vedomosti o premlčaní dlhu a jeho následkoch sa nachádza v čl. 3. označenom ako forma splatenia záväzku, a to až v poslednej vete. Prvostupňový súd ďalej konštatoval, že k uznaniu dlhu žalovanými došlo v čase, keď dlh ešte nebol premlčaný, keď premlčacia doba začala plynúť odo dňa nasledujúceho po dni zosplatnenia úveru, t. j. od 7.7.2009 v zmysle Platobnej histórie, z ktorej jasne vyplýva, že ku dňu 6.7.2009, kde je v Platobnej histórii uvedená položka „Zrieknutie sa budúceho poplatku za vedenie účtu“, došlo k zosplatneniu predmetného úveru a pri všeobecnej trojročnej dobe podľa ustanovení Občianskeho zákonníka premlčacia doba uplynula 7.7.2012 a uznanie bolo vykonané ešte dňa 23.4.2010.

Následne prvostupňový súd predmetnú spotrebiteľskú vec hodnotil aj z pohľadu súdnej kontroly nekalých obchodných praktík a dospel k záveru, že zámer žalobcu dosiahnuť vymožitelnosť pohľadávky podpísaním dohôd o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku zo dňa 23.4.2010 žalovanými v 1. a 2. rade je nekalou obchodnou praktikou, pretože boli naplnené zákonné znaky tohto zákonného inštitútu, a to nedostatok odbornej starostlivosti na strane žalobcu ako aj potenciálne riziko, že takéto konanie naruší správanie spotrebiteľa. Takýto záver podporuje aj skutočnosť, že žalobca sám vyhľadal žalovaných v mieste ich trvalého bydliska. V dôsledku takéhoto konania mohli byť žalovaní konfrontovaní či už s rodinnými príslušníkmi alebo aj blízkymi spolubývajúcimi a aj pôsobenie tohto prostredia mohlo ovplyvniť žalovaných v ich správaní, výsledkom ktorého bolo podpísanie formulárovej predtlače uznania dlhu a uzatvorenia splátkového kalendára s cieľom čo najskoršieho odchodu pracovníka žalobcu a nevyvolávania akýchkoľvek domnienok v súvislosti s jeho zotrvaním v domácom prostredí žalovaných, ktorý úkon pod vplyvom uvedených faktorov mohol byť žalovanými vykonaný bez náležitého oboznámenia sa s jednotlivými ustanoveniami dohody, a tak v konečnom dôsledku k ich zaviazaniu sa k ďalším povinnostiam a súčasne vyvolaniu právnych následkov vyplývajúcich z príslušných právnych predpisov, ako je napr. predĺženie premlčacej doby na uplatnenie práva žalobcu, o ktorých žalovaní v 1. a 2. rade nemali vedomosť.

Dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku, ktoré sú podpísané žalovanými v 1. a 2. rade, majú nepochybne charakter predtlačných formulárových zmlúv, obsah ktorých nemohli žalovaní ovplyvniť, preto aj tieto dohody majú charakter spotrebiteľskej zmluvy, pretože bezprostredne nadväzujú na predchádzajúce dojednania spotrebiteľského charakteru s právnym predchodcom žalobcu.

Prvostupňový súd mal za to, že žalobcom uplatnené právo v danej právnej veci je právom, ktoré si tento uplatňuje po použití nekalej obchodnej praktiky a keďže ide o výkon práva v rozpore s dobrými mravmi, neposkytol takto uplatnenému právu ochranu a za súčasného vzniesenia námietky žalovanými po podaní žaloby a určenia vyhlásenia o predĺžení premlčacej doby za neprijateľnú zmluvnú podmienku žalobu zamietol.

O trovách konania prvostupňový súd rozhodol podľa § 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku.

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalobca, a to z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci i nesprávneho zistenia skutkového stavu. Navrhol rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vrátiť mu vec na ďalšie konanie. Uviedol, že nesúhlasí s názorom súdu prvého stupňa, podľa ktorého podpísanie dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznanie záväzku zo dňa 23.4.2010 predstavuje nekalú obchodnú praktiku. Podľa neho dohoda spĺňa všetky náležitosti potrebné pre uznanie dlhu zo strany dlžníka, čo má za následok predpoklad, že záväzok trval aj v čase uznania a premlčacia doba sa predĺžila na 10 rokov odo dňa, keď k uznaniu došlo. Poukázal na čl. 3 dohody, v ktorej je uvedené, že osoby uvedené v bode 1.2 alebo 1.3 vyhlasujú, že majú vedomosť o premlčaní dlhu a jeho následkoch. Odvolateľ má za to, že prístupom súdu dochádza k popretiu procesnej zásady rovnosti účastníkov a k neprimeranej ochrane spotrebiteľa vedúcej k úplnému zbaveniu zodpovednosti spotrebiteľa za plnenie svojich povinností, ktoré mu zo záväzkového vzťahu vyplývajú. Žalovaní po oboznámení sa s obsahom dohody, uznali svojím podpisom existujúci záväzok. Dohoda o splátkach medzi veriteľom a dlžníkom v čase, keď pohľadávka nebola premlčaná, nie je podľa odvolateľa nekalou obchodnou praktikou. Z uvedených dôvodov žiadal odvolateľ zmeniť napadnuté rozhodnutie tak, že odvolací súd vyhovie žalobe žalobcu v celom rozsahu.

Odvolací súd podľa § 214 ods. 2 O.s.p. prejednal podané odvolanie bez nariadenia pojednávania. Miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli súdu (§ 156 ods. 3 O.s.p.). Preskúmal napadnutý rozsudok i konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 212 ods. 1, 3 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné vyhovieť.

Vzhľadom na obsah podaného odvolania, pri viazanosti dôvodmi podaného odvolania, je zásadným pre rozhodnutie odvolacieho súdu vyriešenie otázky, či dohoda uzavretá dňa 23.4.2010 medzi žalobcom a žalovanými spĺňa náležitosti uznania záväzku v zmysle ust. § 558 Obč. zák.. Podľa tohto ustanovenia, ak niekto uzná písomne, že zaplatí svoj dlh určený čo do dôvodu aj výšky, predpokladá sa, že dlh v čase uznania trval. Takéto uznanie zakladá právnu domnienku existencie dlhu v čase jeho uznania iba vtedy, ak dlžník, ktorý dlh uznal, vedel o jeho premlčaní. Ak dlžník nevedel o premlčaní, či už pre omyl skutkový alebo pre omyl právny, nemá jeho uznanie uvedené právne účinky.

Odvolací súd sa stotožňuje so súdom prvého stupňa, že dohoda z 23.4.2010 takéto náležitosti uznania záväzku nemá. Treba súhlasiť so súdom prvého stupňa, ak v súvislosti s ochranou spotrebiteľa zdôrazňoval potrebu aplikácii ustanovení, ktoré upravujú právne vzťahy spotrebiteľského charakteru. Tieto ustanovenia je treba aplikovať aj na právne úkony, ktoré bezprostredne nadväzujú na spotrebiteľskú zmluvu, a teda aj na právny úkon uznania dlhu. Je treba súhlasiť, že v danom prípade pri uzatváraní dohody o splátkovom kalendári a uznaní dlhu došlo k nekalej obchodnej praktike, ktorá bola v rozpore s požiadavkou odbornej starostlivosti, a ktorá podstatne narušuje alebo podstatne môže narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa. Dohoda o splátkach je typickým formulárovým ošetrovaním vzniknutého krízového stavu, kedy sa na podpis spotrebiteľom predkladá zdanlivo výhodný formulár o splátkach s podsunutou rozhodcovskou klauzulou. Pri vyhodnocovaní praktiky veriteľa súd musí operovať priemerným spotrebiteľom (smernica Rady a EP 2005/29, bod 18 preambuly) a existuje nezanedbateľné nebezpečenstvo, že priemerný spotrebiteľ podpíše dokument sledujúc dosiahnutie splátok. V skutočnosti ide preto podľa citovanej smernice (čl. 5 až 9) o nekalú obchodnú praktiku a nie o odbornú starostlivosť dodávateľa v záujme vyššej kvality života ľudí. Skutočný cieľ je evidentne o dosiahnutí arbitráže a aby sa zdanlivo vyvolal pocit, že si to želá spotrebiteľ. Nekalá obchodná praktika je zakázaná a treba pred ňou chrániť spotrebiteľa. Odvolací súd preto odmieta argumenty odvolateľa o nezodpovednom spotrebiteľovi a prekročení medze ochrany spotrebiteľských práv. Súhlasiť treba so súdom prvého stupňa, ak poukázal na predtlač žalobcu s označením ako dohoda o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku, ktorá môže u bežného občana, spotrebiteľa s minimálnym právnym vedomím, za určitých okolností, keď je zo strany veriteľa, resp. jeho právneho nástupcu, či už písomne, alebo ústne, telefonicky, či iným spôsobom upozorňovaný, keď nie až zastrešovaný, možným súdnym konaním a následnou exekúciou, priviesť k rozhodnutiu uzavrieť takúto dohodu o splátkovom kalendári v snahe zabrániť jeho postihu a urovnať svoje záväzky voči druhej strane. O uvedenom konaní žalobcu svedčí aj čl. 3 bod 3.1., ktorý vo formulárovej predtlačí uvádza, že záväzok je premlčaný, pričom v podanom odvolaní argumentuje, že pri podpise dohody k jeho premlčaniu nedošlo. Umiestnenie textu o vedomosti premlčaného dlhu v článku 3 bod 3.1 pri odvolacej námietke žalobcu, že pri podpise dohody nedošlo k premlčaniu záväzku len podporuje záver o tom, že zo strany žalobcu došlo

k porušeniu odbornej starostlivosti vo vzťahu k spotrebiteľovi, ktorá predpokladá osobitnú schopnosť a starostlivosť, ktorú možno rozumne od dodávateľa pri konaní vo vzťahu k spotrebiteľovi predpokladať s tým, že treba mať na zreteli zodpovedajúcu čestnosť obchodnej praxe alebo všeobecnej zásady dobrej viery uplatňovanej v jeho oblasti činnosti. Aj v spojitosti s tým je dohoda o splátkach typickým formulovaným ošetrovaním vzniknutého krízového stavu, kedy sa na podpis spotrebiteľom predkladá zdanlivo výhodný formulár o splátkach. Z tohto hľadiska je preto správny záver súdu o tom, že dohoda o uznaní splátkového kalendára a uznaní záväzku ako nekalá obchodná praktika je neplatná a prieči sa dobrým mravom.

Z tohto hľadiska je preto aj správny záver o tom, že dohoda o uzavretí splátkového kalendára o uznaní záväzku ako nekalá obchodná praktika je neplatná, a preto bola dôvodne uplatnená námietka premlčania. To, že má platiť všeobecná trojročná premlčacia doba nie je ani odvolateľom namietané. Záver o tom, že premlčanie sa má posudzovať podľa ustanovení Občianskeho zákonníka je podporený už aj judikatúrou Najvyššieho súdu SR, konkrétne v uznesení 5MCdo 20/2009 z 25.1.2011.

Z týchto dôvodov odvolací súd podľa § 219 ods. 1 O.s.p. rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil.

Podľa ustanovenia § 224 ods. 4 O.s.p. o trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.